

Abstrakt

Odčínování duševních útrap primárních obětí

Základem práce je hypotéza, že aktuální systémy odčínování újmy na zdraví v občanskoprávní a pracovněprávní oblasti neumožňují efektivní odčinění psychické újmy a duševních poruch, když tomuto typu újmy ve stovkách položek poruch zdraví nevěnují ani jednu, respektive právě jednu. Cílem práce je proto analyzovat současný systém odčínování újem na zdraví z perspektivy duševních poruch, odhalit jeho nedostatky a předložit návrhy de lege ferenda tak, aby vznikl systém komplexní, který umožní co nejefektivnější odčinění všech újem na zdraví.

Za účelem ověření hypotézy práce nejdříve v první kapitole hodnotí historický vývoj odčínování psychické újmy a již neplatnou právní úpravu, jejíž nedostatky jsou cenným podkladem pro vytvoření skutečně efektivních návrhů de lege ferenda. Druhá kapitola obsahuje analýzu odčínování jednotlivých nároků újmy na zdraví (bolestné, ztížení společenského uplatnění a další nemajetkové újmy) z perspektivy duševních útrap a poruch dle občanskoprávních předpisů a pomocí příkladů z praxe a rozsáhlé judikatury odhaluje jednotlivé limity a nedostatky Metodiky Nejvyššího soudu. Ve třetí kapitole následně hodnotí rovněž systém odčínování újmy na zdraví v pracovněprávní oblasti. Analýza a komparace obou systémů potvrzuje hypotézu, tedy že ani jeden ze systémů odčínování újmy na zdraví neumožňuje efektivní odčinění duševních poruch. Nad rámec toho dokazuje, že Metodika Nejvyššího soudu i Nařízení vlády k odčínování pracovních úrazů trpí dalšími významnými nedostatky, které nejen neumožňují odčinění dalších typů újmy na zdraví, ale zapříčiňují porušení ústavního principu rovnosti. Ve čtvrté kapitole se práce věnuje jednotlivým aspektům dispozice s nároky, konkrétně přechodu, převodu a promlčení, které jsou pro odčinění nároků v konkrétních případech neméně důležité.

Na závěr práce jsou rozpracovány formální i materiální návrhy de lege ferenda, jejichž cílem je vznik jednotného a komplexního systému, který umožní co nejefektivnější odčinění újmy na zdraví, tedy jak fyzické, tak duševní.

Klíčová slova: *psychická újma, újma na zdraví, pracovní úraz*